

# І СТАВ ВІЙНИЧАНИН «КАМАРАДО»...

23 вересня - 100-річчя з Дня народження І.В.Вальчуна, людини, про яку колись ходили легенди.

## У ТЮРМІ ВІДТЯЛИ ЗДОРОВУ РУКУ

За життя Іван Власович Вальчун (на фото) став живою легендою, сюжетну лінію якої формувала не народна творчість, не художній вимисел письменника, а реальні життєві події, у вирі яких побував мужній війничанин. За панської Польщі він очолював один із підпільних райкомів КПЗУ. Одним із головних завдань діяльності західноукраїнських комуністів тоді була боротьба із польським режимом за самостійність Української держави. Зрозуміло, що польська влада вишпиговувала опонентів і ув'язнювала непокірних у тюрмах. Був заарештований і засуджений на 12 років ув'язнення Іван Вальчун. Але і за ґратами він не припинив боротьбу – організував в'язничу великої групи в'язнів...

Звісно, польська жандармерія підняла всіх на ноги, але її потуги виявилися марними: Іван Вальчун разом зі своїми товаришами та однодумцями відправився до Іспанії воювати проти фашистських бунтівників. Поїхав туди не для одержання якихось пільг чи матеріальної вигоди, а за поклик души і за велінням серця, яке не сприймало фашистського зухвальства і людиноненавистницької ідеології. Під час одного з боїв був важко поранений, до того ж один із фалангістів штиком проколов йому груди... Однак на чужині незламному українцеві судилося вижити. Потрапив у полон. У тюрмній лікарні його прооперували – відтяли здорову праву руку, а на лівій – кілька пальців, щоб ніколи не міг стріляти...

У роки Другої світової війни Іван Вальчун перебував у таборі для інтернованих осіб у Марокко. У Європі ніхто не знав, куди зникли тисячі колишніх полонених. Не знала про долю сина і брата родина у Війниці. Відтак у таборі була створена група осіб, яка зайнялася переписом усіх інтернованих громадян різних національностей. У 1946 році довгезелений список з іменами і прізвищами людей, зачасти яких на батьківщині вважали мертвими і зниклими безвісти, передали представникам Товариства Червоного Хреста, а також у посольство однієї із країн світу. Втім, минуло більше року, доки Іван Власович ступив на поріг батьківської хати. Сталося це на початку 1948 року. Згорьована матуся так і не діждалася сина, більш як десятиліття виглядаючи його на околиці села із далеких доріг. Не застав живим Іван Власович і свого брата Степана, котрий пропав безвісти у післявоєнному розбраті. Ще один трагічний рубець на серці залишився від втрати сестри, яка померла під час пологів...

## ДУША ЗГАСАЄ, А «СЕРЦЕ НЕ ВМИРАЄ»

Уже в кінці 1948 року Івана Власовича

обрали головою правління колгоспу в рідному селі. 23 роки очолював це господарство, яке досягло вагомих результатів у вирощуванні сільськогосподарської продукції. Втім, не тільки аграрним сектором виробництва переймався голова, а й соціальною сферою. Саме під час його головування у селі збудовані нинішня дев'ятирічка, будинок культури, приміщення ферми, шосейна дорога та інші об'єкти. За досвідом до вмілого господарника і до людини-легенди приїжджали делегації майже з усього світу: з Африки, Латинської Америки, Польщі, Словаччини, Литви, Казахстану, Білорусії, Тувинської АРСР та інших країн і республік. Гостювали у Війниці відомі державні діячі, письменники, політики. Скажімо, письменників Михайла Стельмаха, Мирослава Ірчана, Анатолія Бондаренка до глибин души вразила неймовірна доля славного війничанина, отож вони довгенько спілкувалися із легендарним українцем, аби згодом у своїх творах закарбувати крутими життєвої дороги Івана Вальчуна. Відомий український письменник Яків Стецюк розповів про героя із Війниці у документальній повісті «Серце не вмирає». Рівненський журналіст Кім Закалюк зняв про Івана Вальчуна документальний фільм. Часто гостювали у побратима із Війниці поляки пани Зайонц та Раппапорт...

Доля дала шанс Івану Власовичу оцінити горбачовську перебудову, перші паростки демократизації нашого суспільства. Дочекався він і проголошення Незалежності України у серпні 1991 року, за яку у тридцятих роках ХХ століття був засуджений польською владою. Доньки



Віра і Євгенія подарували батькам п'ятеро внуків. До речі, дочки успадкували від тата і мами оту невідому і непоказну духовність, яка возвеличує людину, і яку генетичними та виховними каналами передали своїм дітям.

Свічка життя Івана Вальчуна згасла 19 листопада 1995 року. Через два роки біля його могили поховали і дружину Лідію Антонівну...

Напередодні 100-ліття від дня народження тата донька Віра Іванівна замовила у храмі поминальний молебень за упокій душ дорогої людини. Доньки і родина вкотре подумки змірюють трагічні і тривожні прижиттєві дороги батька. Мимоволі чомусь напрошується думка, що навіть у далеких і холодних світах звичай бунтівна душа Івана Вальчуна заспокоїлася, а живим духовними каналами він надсилає вічне як світ: прощаю, простіть і прощайте...

Віталій ТАРАСЮК.